

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemanj velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 10 kr.
V administraciji prejemanj velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicijska. Steini trg št. 6, poleg „Kotliške Bukvarne“.

Oznauila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna peti vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6 uri popoldne.

Štev. 98.

Ljubljani v soboto 30. aprila 1892.

Letnik XX.

Vabilo na naročbo.

S 1. majem pričanja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja:

Vse leto 15 gld. Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta 8 „ Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Z Dunaja, 29. aprila.

Zaradi odpuščenja poslanca Spinčiča

izročil je danes po predlogu hrvatsko-slovenske skupine konservativni klub do učnega ministra barona Gautscha naslednjo interpelacijo, kateri sta dala ime poslanca Klaič in Nabergoj:

Interpelacija

poslancev Klaiča, Nabergoja in tovarišev do prevzvišenega gospoda ministra za bogočastje in uk.

„Odlok gospoda učnega ministra z dne 7. marca t. l., s katerim je bilo zaukazano odpuščenje državnega poslanca Alojzija Spinčiča iz službe c. kr. profesorja na ženski učiteljski pripravnici v Gorici, je vzbudila globoko vznemirjenje ne samo med hrvatskim in slovenskim prebivalstvom, ampak med vsemi političnimi krogi brez razločka narodnosti in strankarstva. Ker je poslanec Spinčič, kolikor je razvideti iz razsodbenih razlogov, na lanski deželni razstavi v Zagrebu izražal zgolj le željo po zedinjenju vseh

Hrvatov pod habsburško dinastijo, in ker se je dalje tudi njegovo delovanje med zadnjimi državnozbornskimi volitvami v Istri omejevalo le na to, kar se je v vseh konstitucionalnih državah vselej zahtevalo kot naravna pravica poslančeva, je opravičena bojazen, da se je z ukrepom proti omenjenemu poslancu žalila po temeljnih državnih zakonih vsem državljanom zagotovljena pravica slobodnega izražanja svojih misel in poslancem pristojne imunitete.

Z ozirom na to vprašajo podpisani gospoda ministra: kako more opravičevati odpuščenje poslanca Spinčiča?

To interpelacijo so podpisali vsi tukaj bivajoči člani konservativnega kluba, tudi grof Hohenwart, ker reč ne zadeva zgolj osebe Spinčičeve, ampak je načelnega pomena za poslance sploh. Kar se je danes zgodilo Spinčiču, se jutri lahko primeri kakemu drugemu v državni službi bivajočemu poslancu, katerim bi bila usta zamašena in roke zvezane, ako bi sploh obveljalo načelo, katero se je rabilo proti Spinčiču.

Po razdelitvi došlih vlog prišel je danes najprej na vrsto vladni predlog glede vravnave direktnih davkov.

Dasi pri prvem branju ni dovoljena meritorična razprava, ampak se sme govoriti le o načelih, po katerih naj se dotični predlog presoja, pričela se je že danes jako obširna obravnava, ki ob polu treh popoldne, ko to pišem, še ni bila dovršena.

Mladočeški poslanec dr. Herold je pri tej priliki med burnim krikom svojih mladočeških tovarišev naznanjal zbornici, da bode on in njegovi somišljeniki nasprotovali vsem predlogom, ki prihajajo od vlade.

Ker je med drugim vladni očital, da ona nima načela dajati, in celo ne načela jemati, ampak načelo krasti, bil je od predsednika pokaran in k redu poklican.

Današnje prvo branje davčnih predlogov je nekaj predokus dolgih razprav, ki čakajo zbornice,

kadar pridejo v konečno rešitev pred državni zbor. V pretres se bodo izročili davčnemu odseku, ki se od 24 članov pomnoži na 36.

Iz večerajšnje seje mi je še poročati, da je izročil baron Dipauli od konservativnega kluba podpisani predlog glede hitrejšega odpisovanja zemljiškega davka vsled toče, povodenj in drugih nim.

Poslanec Roser pa je predložil nekatere premembe, oziroma dopolnitev zakonitih določb glede eksekucijskega poslovanja.

Izmed peticij, ki so bile rešene, vzbudila se je precej pri prvi jako obširna razprava. Visokošolci tehničnih višjih šol in kmetijske višje šole na Dunaju prosijo namreč, da naj bi se prvim priznal naslov „inženjerja“, drugim pa drug primeren naslov, ki bi imela zanje enako veljavo in enake pravice, kakoršne daje drugim visokošolcem naslov „doktorja“.

Za te peticije so govorili poslanci Habermann, Exner, Hofmann-Wellenhof, Tilšer in poročevalec Götz; pri glasovanju sta obveljala nasveta poslanca Tilšerja in Hofmanna, da se te dve peticiji v temeljito uvaževanje izročita vladi, ki naj se ob enem pozivilja, potrebne načrte predložiti državnemu zboru.

Več govorjenja je bilo tudi o prošnji mlinarja Prokopa v Darovi na Češkem za državno podporo vsled velike škode, ki so mu jo pridejale povodnji. Podpirali so to prošnjo češki poslanci Mixa, Doležal in poročevalec Lang; potem je bila izročena vladi v preiskovanje in uvaževanje.

Ravno to se je zgodilo z enakimi prošnjami mlinarja Trejbala v Olešni in Teodora Klupka. Rešena je bila še cela kopa drugih peticij, ki so večidel zgolj krajevnega ali osebnega pomena, potem pa seja bila ob 3/4 uro popoldne od predsednika sklenjena.

Prihodnja seja bo v torek; na dnevnem redu bo zgolj nadaljevanje današnjega dnevnega reda.

LISTEK

Dobri Pastir in — Friderik Baraga.

Drugo nedeljo po Veliki noči se bere v cerkvi ona prelepa prilika, v kateri se naš Zveličar imenuje dobrega pastirja: „Jaz sem dobri pastir. Dobri pastir dá svoje življenje za svoje ovce.“ Nobena beseda, ki je pršla iz ust Zveličarjevih, ni bila zastoj izgovorjena, temveč vsaka je našla pot do človeških src in je vplivala na njih življenje in delovanje, pa ne samo v enem rodu, ampak od roda do roda, noter do današnjih dni. In prav v tem se kaže, da so Jezusove besede prišle res iz božjih ust; besede najmodrejšega moža vendar niso za vse čase in ne za vse ljudi, in ne za vsak stan; tudi se kaj hitro pozabijo in nazadnje jih le še učenjaki spravljajo na dan iz starih listin in knjig. Jezusovih besed pa človeštvo nikdar ni popolnoma pozabilo in jih ne bo, ker živé med nami in gredo od ust do ust, kakor gre denar iz rok v roke. In kar so besede Jezusove storile v zgodovini človeštva, je velikansko, je neizmerno. Primerjal bi jih kamenu, ki ga človek vrže v jezero: kamenček sicer hitro stopa na dno, toda na površini je pustil sled za seboj;

naredi se najprej ozek kolobarček, pa za njim nastane hitro drugi, ki je širji, in za tem tretji, četrti, in tako gre urno dalje, in ko je kamen že dospel do tal, delajo se še kolobarji na jezerski površini vedno dalje in dalje, in opazovalec, ki stoji na bregu, gleda in se čudi, odkod to gibanje, ki sega prav do kraja globokega jezera. Tako so padle tudi Zveličarjeve besede v srca človeška, in zdelo se je, kakor bi bila šle k tlom, brez sledu in sadu, a vendar so se za njimi začeli delati kolobarji, velikanski kolobarji, ki so pljuskali čez vso našo zemljo in prišli med vse narode, in premenili prav iz globočine vse človeštvo.

In marsikateri opazovalec, čudeč se velikanskemu napredku in omiki narodov, misli in premišlja, odkod to gibanje, ki giblje vse človeštvo, ki je tako globoko in široko? Pač mnogo opazovalcev je, ki so res samo opazovalci, ki ne najdejo pravega uzroka velikanski premembi; mi pa dobro vemo, da se je pravo napredovanje in življenje narodov začelo s krščanstvom, s tistim časom, ko so padle Jezusove besede v srca narodov.

Pa da ne bom preveč modroval, pogledjmo le, kam so gnale besede Jezusove: „Jaz sem dobri pastir“ našega slavnega rojaka in misijonarja, ranjcega škofa Friderika Barago, in koliko življenja in

omike so prinesle v misijonske dežele severne Amerike. Mnogo duhovnih pastirjev je že bilo na svetu, ki so se trudili, da bi bili vedno podobniši nebeskemu vzoru, Jezusu Kristusu, ki je bil prvi dobri Pastir. Med prvimi eden je pa gotovo tudi naš slavi Baraga, kateri je jako sveto in stanovito živel po vzgledu Dobrega Pastirja, da imajo v Ameriki upanje, da ga bodo že v prihodnjem stoletju častili kot svetnika.

V dokaz, kako živo je bila našemu misijonarju prilika Gospodova o dobrem pastirju, v to-le nekaj podatkov iz klasiškega življenjepisa: Friderik Baraga, prvi kranjski apostolski misijonar in škof med Indijani v Ameriki. Spisal dr. Leon Vončina, profesor bogoslovja v Ljubljani. 1869. Izdala je knjigo, kakor vsem znano, družba sv. Mohora.

V tem spisu vidimo, kako izvrsten duhovni pastir je bil rajni Baraga že kot kapelan v Šmartnem pri Kranju, kamor je bil poslan v jeseni leta 1824, koliko je storil na drugi kapelanski službi v Metliki od leta 1828 do 1830, toda srce njegovo še ni mirovalo. Kakor je prvi dobri pastir rekel: „Imam še druge ovce, katere niso iz tega hleva, tudi tiste moram pripeljati,“ tako je tudi Baraga neprenehoma hrepenel, priti med uboge nevernike in oznanovati jim nauk Jezusov. Srčna želja se mu je kmalu iz-

Po deželnih zborih.

IX.

Dalmacija.

Slovane povsod tlači nesloga in ovira njih napredovanje. Ta nesloga je v prvi vrsti kriva, da odločujejo povsod v državi naši nasprotniki. Posebno se pa nesloga hitro pokaže, ako se v kaki kronovini nam Slovanom malo boljše godi.

To vidimo pri nas na Kranjskem. Ta nesloga se je pa pokazala poslednji čas tudi v Dalmaciji. Dokler so Italijani gospodovali v tej deželi, bili so Slovani lepo složni; ko pa so Italijani zgubili neomejeno gospodstvo, začeli so se Slovani prepirati med seboj.

Razpor mej dalmatinskimi Hrvati je bil že davno opaziti, ali pri letošnjem deželnozborskem zasedanju se je pa jasno pokazal.

Povod temu razporu je bila šolska debata, ki je letos trajala sedem dni in je bila jako burna. Poslanec Bianchini je predlagal, naj se vlada pozivlje, da pregleda nove šolske knjige in pazi, da se v novem izdanju ne bode utajilo in sramotilo ime hrvatskega naroda.

V Dalmaciji pa biva mnogo Srbov, in ti imajo isto pravico, zahtevati, da se njih ime čisla in spoštuje, kakor Hrvatje. Stavili so torej svoj predlog, ki je sicer jednako stilizovan, kakor je predlog Bianchinijev, samo da poleg odstavka, ki se tiče hrvatskega jezika, ob enem zahteva, naj se gleda tudi na to, da se ne utaji ime srbskega jezika in naroda.

Ta predlog se nam zdi popolnoma opravičen. Kogar vodi zdravi razum, moral bi glasovati zanj, drugače morajo postopati le tisti, katere je zaslepila strast in pa politična častihlepnost.

Bianchini in njegovi tovariši so iztaknili, da ta predlog nasprotuje hrvatskemu državnemu pravu. Po njih modrovanju pripada Dalmacija po pravu Hrvatski, in na Hrvatskem pa more bivati le hrvatski narod, pa noben drugi, kakor n. pr. v Cislitvaniji morajo bivati le cislitvanski državljani.

Vsako pa vé, da je državljanstvo v navadnem pomenu vse kaj drugega, nego pa narodnost, le v diplomatskem oziru se govori tudi o avstro-ogerski narodnosti.

Ta diplomatski izraz se pa seveda ne rabi v notranji politiki, vsaj v dosedaj veljavnih zakonih v notranji politiki ne poznajo narodnosti v tem pomenu ne pri nas, pa tudi ne v drugih državah.

Po naši avstrijski ustavi je v meševitih deželah priznana enakopravnost vsem v deželi navadnim jezikom.

Po tem se tudi v Dalmaciji mora srbskemu jeziku priznati ta enakopravnost, naj se tudi razodeva samo v pismu. Baš oni član ustave, ki govori o enakopravnosti narodnosti, bi moral biti glavna točka slovanske politike v naši državi. Zato se pa mi lahko po pravici čudimo, da se je mej nami našel list, ki je odobral tak predlog, ki dijametralno nasprotuje narodni enakopravnosti.

Odkritosrečno rečemo, da ne moremo pojmiti, zakaj bi ravno na Hrvatskem ne imel pravice do obstanka noben drugi narod, nego hrvatski. Vsi ob-

sojamo, če n. pr. Nemci odrekajo Poljakom v Prusiji pravico do obstanka, in to imenujemo nemško krutost. Ali mari Bianchini ne pridiguje jednake nestrpnosti proti Srbom na Hrvatskem?

Pač z isto pravico Nemci lahko rekó, da v Nemčiji nima pravice do obstanka drugi narod, kakor nemški.

Te teorije, kakor jo je zagovarjal v deželnem zboru Bianchini, se držé Madjari do pičice. Tisza je nekoč z vladne klopi se izjavil, da na Ogorskem nima drug narod pravice do obstanka, nego madjarski. Z Bianchinijevega stališča je imel Tisza popolnoma prav. Ko bi oni, ki sedaj proslavljajo Bianchinija, hoteli biti dosledni, bi bili morali pritrjevati tudi Tiszi in njegovi pravicoljubnosti.

Mi dobro vemo, da hrvatska stranka prava goji načela, podobna Bianchinijevim. Mislimo pa, da jih je pač malo mej Slovenci, ki bi Starčevičevo postopanje odobraval. Ta politika rodi prežalosten sad. Omenimo naj le, da je baš stranka prava že večkrat z blatom ometavala največjega Jugoslavana, vladiko Strossmayerja, ker je prijatelj tudi Srbom. Ker se je že Starčevičevo postopanje celo v naših radikalnih glasilih obsojalo, mislimo, da se ne bomo nikomur zamerili, če trdimo, da politika hrvatske stranke prava nam ne sme biti vzgled.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. aprila.

Notranje dežele.

Delegacije. Jutri se začne na Dunaju skupne ministerske konference, ki imajo določiti skupni državni proračun, ki se predloži delegacijama.

Zatožba proti pravosodnemu ministru. Debata o predlogu, da se toži minister grof Schönborn, bode jako burna in trajala najmanj dva dni. Govorili bodo Mladočehi Tilser, dr. Herold, dr. Pacák, dr. Vašaty in dr. Masařyk za predlog. Staročeh dr. Zucker in pa princ Schwarzenberg bode pa govorila proti predlogu, ali vendar odločno obsojala vladno postopanje. Predlagala bode menda celó, da se predlog takoj ne odkloni, temveč izroči odseku. Proti predlogu bode pa govorila Plener in grof Schönborn sam. Oba bode ta zagovarjala vladno postopanje in zahtevala, da se o predlogu preide na dnevni red. Poslanci so seveda najbolj radovedni, kaj bode povedal grof Schönborn, ali se bode postavil na stališče Nemcev, da vlada sploh ni vezana na izjavo deželnega zbora, ali pa se bode skliceval na keke prejšnje izjave deželnega zbora v tej zadevi.

Češko. V praškem mestnem zboru je dr. Julij Gregr hudo napadal pravosodnega ministra zaradi njegove naredbe ob osnovi okr. sodišča v Teplicah. Govornik je trdil, da ministerska naredba nasprotuje zakonom, pa tudi dunajskim punkcijam. Ni se oziralo na krajevne, trgovinske in druge razmere, temveč stvar se je ukrenila na povelje praške kazine. S to naredbo so se rušile stare pravice češke kraljevine. V pragmatični sankciji je določeno, da se brez dovoljenja kraljevine same ne sme ničesa premeniti v sodnijski organizaciji v deželi. Ministrovo postopanje škoduje interesom države in vladajoče hiše. Gregr je predlagal, da občina praška protestuje proti odločbi grofa Schönborna. Njej se bodo pridružile druge češke občine. Březnovsky je pa predlagal, da naj se mestni svet izreče, da pritrjuje tožbi proti pravosodnemu ministru. Oba predloga sta se izročila mestnemu svetu v pretres.

večkrat boriti s silovitimi valovi, ki so nam pretili, da nas pogoltnejo vsak čas. Pa vendar smem reči, da sem bil prav miren in brez strahu, ker sem vedel, da me tja pelje dobri Pastir, čegar volja je, da te izgubljene ovce poiščem in jih k Njemu pripeljem." Potem popisuje, kako veselje ga je navdajalo, ko bo kmalu mogel krstiti več Indijanov in sezidati cerkvico v čast Devici Mariji. Ni moj namen, da bi naštel vse misijonske postaje, v katerih je deloval goreči Baraga, ampak to bi rad pokazal, kako je ta sveti misijonar vedno in povsod posnemal dobrega Pastirja.

Nekaj let pozneje je ustanovil misijonsko postajo ob Gorenjem jezeru. In od tam je pisal 28. decembra leta 1835 tako-le: „Bogu bodi tisočera zahvala za tako dober začetek tega misijona, kakoršnega se nisem nadejal nikdar. Če se za naprej tudi noben Indijan več ne spreobrne, smel bi že zadovoljen biti, da sem semkaj prišel. . . Pa ni podoba, da se število spreobrnjenec ne bo množilo, marveč upam, da mi bo dobri Pastir oboje podelil: milost, število spreobrnjenec še bolj pomnožiti; milost, novospreobrnjenec vedno po potih zveličanja voditi k nebesom.“ Itd.

(Konec sledi.)

Vrejenje valute. Mnogi levičarski poslanci niso zadovoljni, da se tako hiti z vrejenjem valute, kar pripisujejo ogerskemu vplivu. Tudi z relacijo niso zadovoljni. Celó zastopniki takih okrajev, ki mnogo izvažajo, niso posebno paviđušeni za zlato veljavo.

Vnanje države.

Rumunija. Osnovala se je nova narodno-liberalna stranka. Glavna točka njenega programa je omejevanje ustavnih pravic krone. Pred vsem se mora kralju vzeti pravica, imenovati in razpuščati parlament. To so pa najglavnejše pravice, katere ima kralj v ustavni monarhiji. Če se mu te pravice odtegnejo, potem so tudi tla monarhiji podkopana. Vidi se torej, da je program nove stranke naperjen naravnost proti dinastiji.

Rusija. Na Poljskem so zaprli več oseb zaradi razširjanja anarhizma. Mej zaprtimi je več delavcev nekega premogovnika, ki so ukrali mnogo dinamita ter ga prodali raznim sumljivim osobam.

Francija. V Langeacu pri Saint-Entiennu je v eni noči nastal v šestih krajih ogenj. Ti požari so delo anarhistov. V Laonu je neki strojevodja pri kurjenji našel zavitek dinamita. Pri anarhistu Moreau-u, katerega so zaprli, našli so mnogo orožja. Iz vseh teh novic se vidi, da vlada anarhistom v Franciji še ni prišla do živga. Res jih je precej zaprla, nekaj je morda tudi nedolžnih ljudij vmes, ali mnogo anarhistov pa še svobodno nadaljuje svoje delo, ne da bi policija o njih kaj vedela. Zaradi tega je pa mej prebivalstvom velik strah. V moči oblasti izgubljajo ljudje zaupanje. Ljudje se selijo iz hiš, kjer biva kak sodni ali državnopravniški uradnik, ker boje se napadov. Čez dvajset strank se je izselilo iz hiše, kjer stanuje generalni državni pravdnik Quesnay de Beaurepaire.

Nemčija. V pruskem deželnem zboru se je začela debata o dodatnem kreditu za ministerskega predsednika. Naprednjak Rickert se je izrekel proti predlogu. Njegova stranka ni bila vesela, da se je šolska predloga nakrat umaknila, rada bi jo bila še dalje pobijala. On bi rad videl, da vlada pojasni, kako je z zakonom o vzdrževanju šol in pa kakšen delokrog bode imel ministerski predsednik. Sicer je pa v Prusiji sedaj preveč ministrov brez portfelja. To sta ministerski predsednik in podpredsednik, vojni minister in minister za vnanje zadeve. Glavne posle poslednjih dveh ministerstev opravi nemška državna pisarna. Konservativec Raebhaupt in katoličan Huene sta se izreкла za predlog, ali oba obžalujeta, da se je šolska predloga umaknila. Poslednjemu se vladno postopanje niti pravilno ne zdi. Ministerski predsednik je zagovarjal vladno postopanje. Učni minister je pa izjavil, da sedaj od njega ni pričakovati nove šolske predloge. Vzdrževanje šol se bode pa polagoma zakonito vredilo. Naprednjak Richter je zahteval, da se deželni zbor razpusti, ker se je sedaj vedno bati, da sedanja konservativna večina sklene še kak šolski zakon po Zedlitzevem uzoru. Debata pa sedaj še ni končana.

Dansko. Umrl je bivši ministerski predsednik grof Holstein-Holsteinborg. Pokojnik je bil rojen 1815. leta. V politično življenje je vstopil 1848. l. Leta 1856. je prišel v državni zbor in 1870. je pa sestavil ministerstvo iz veleposestnikov in narodnih liberalcev. Čez štiri leta se je moral umakniti drugi vladi. Njegova vlada je z levico imela hude boje, kakor vse poznejše. Poslednjih najmanj let se ni več brigal za politično življenje.

Izvirni dopisi.

Z Dobrove, 28. aprila. (Laška solata.) Slabo vreme! Zadnje dni se je nebo prav dobro odprlo in veliko dežja padlo. Kedar se pa tako nebo odpre, nastane pri nas mej Dobrovo in nekaterimi vasmi kar jezero; kajti po eni strani nam Horjuleci, po drugi pa Pograjci vso vodo doli pošljejo, kar je doma ne potrebujejo. Čuditi se moramo res, da se cestni odbor za okolico ljubljansko nič ne gane. Voda Gradašica namreč pri vsakem večem naliivu izstopi in preplavi travnike in cesto, ki drži na Polhov gradec. Najhujša in najglobokejša voda je pa vselej ravno na okrajni cesti mej Švico in Dobrovo, in to v dolžavi 30—35 m. Primeren most, ki bi ne stal mnogo novcev, bi tej nadlogi odpomogel za vselej. Tako pa ta pogostni preplav zadržuje promet in je tujcem kakor domačinom v veliko nadlogo. Otroci so ve da ob taci dnevih ne morejo v šolo in tako trpi šolski poduk; pa tudi odrasli ne morejo čez (in to na okrajni cesti!), če se jih ne usmili kak Karon s štirikolesnim čolnom. Občina dobrovska plača veliko davka, toraj tudi cestne doklade, a pri cesti ima odbor bore malo stroškov, ker je ravna in posipamo jo sami. Toraj saj prepotrebni mostič naj nam napravi mej Švico in Peklom.

Premišljeval in premišljeval sem, kako da najdemo nekatera imena naših gg. poslancev v konservativcem nasprotnem taboru ali tudi da le tako

(Dalje v prilogi.)

polnila; 1. decembra leta 1830 je res vesel zapustil Evropo ter jadral proti severni Ameriki. Njegovo veselje je bilo nepopisno, ko je stopil na suho zemljo amerikansko. Prva misijonska postaja je bila Krivo drevo. Daleč proč od sveta, med samimi divjaki, je posnemal dobrega Pastirja Jezusa in iskal povsod izgubljenih ovčic. Človeku se milo stori, ko čita Baragova pisma iz misijonskih postaj; njegova ljubezen in pa zaupanje v dobrega Pastirja bilo je neomahljivo. Kamor je šel, šel je za dobrim Pastirjem; kadar mu je pretela kaka nevarnost, spomnil se je na nebeškega dobrega Pastirja. Iz Krivega drevesa je obiskoval sosedne kraje in jim prižigal luč svete vere. Dne 3. junija leta 1833 je med drugimi stvarmi pisal tako-le: „Prvikrat sem se to pomlad na misijonsko pot podal 30. aprila v neki kraj, katerega prebivalci še nikoli niso videli katoliškega duhovnika, ko so jim pa spreobrnjeni Indijanci, ki so prišli v njih kraj, pripovedovali o duhovnih in o naši sveti veri, razodeli so željo, tudi v svojem kraju videti in slišati oznovalca svete vere. Komaj to izvem, brž se napotim po jezeru k njim? Imeli smo na tem potovanju zmirom neugoden veter in slabo vreme, in vrh tega smo se vozili v majhnem, slabem čolnu, v katerem se nam je bilo treba

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. aprila.

(Osebnost.) Gospod deželni predsednik baron Winkler se je včeraj popoldne vrnil z Dunaja.

(Popravek popravka.) Gospod deželni poslanec L. Svetec nam je poslal z ozirom na dotično notico z dne 27. t. m. naslednji popravek: „Slovenec“ piše v nekem pojasnilu, da sem jaz v neki radikalni klub vstopil. To ni res. Jaz sem ostal v našem starem narodnem klubu. Saj veste, da sem jaz govoril in glasoval proti razkolu našega skupnega kluba, iz katerega so pa vendar nekateri izstopili; nadjam se, da ne za zmiraj.“ — Obžalujemo, da moramo temu popravku, ki le potrjuje dotično naše pojasnilo, dostaviti primeren komentar. Častiti gospod poslanec trdi, da je sedanji klub pod načelništvom g. ces. svetnika Murnika „naš stari narodni klub“. To ni res, kajti gosp. poslanec sam prizna, da se je govorilo in glasovalo o razkolu „starega narodnega kluba“, in gotovo se tudi spominja, da je bil predlog za razkol „starega kluba“ sprejet — če se prav spominjamo — z dvema ali tremi glasovi večine. Torej je v istem trenutku nehal obstajati „stari narodni klub“ in iz prejšnje narodne večine so se osnovali trije novi klubi. To našo trditev so izrekle tudi „Novice“ že dne 15. aprila, piše: „Obnoviti se ni mogel prejšnji klub narodnih poslancev, temveč osnovali so se trije klubi, nekateri poslanci so pa še ostali divjaki.“ Kako ime si je nadel novi pod načelništvom g. ces. svetnika Murnika sestavljeni klub, kateremu se je pridružil tudi čast. g. Svetec, o tem nismo povpraševali, a mi ga z vso pravico imenujemo „radikalni“, ker v njem odločujejo možje, ki se javno in z nekakim ponosom imenujejo radikalce. In če je radikalni klub osnoval se na podlagi pravil prejšnjega narodnega kluba, je to le nov dokaz, da so nekateri odločevalni naprednjaki za vsako ceno skušali provzročiti tudi formalen razkol narodnega kluba. Sicer pa je črka le mrtva in duh je, ki oživlja. In da bode radikalni duh oživljal mrtve črke tiskanih pravil, o tem gotovo tudi g. Svetec sam ne dvomi.

(Celovski mestni zbor) je sklenil v svoji seji dne 26. t. m., da se ima drevored, ki vodi na „Križno goro“, odslej imenovati „Radeckega drevored“. — Sklenilo se je tudi, da se „družbi svetega Mohorja“ dovoli gradnja nove hiše in odda 100 štirjaskih metrov mestnega sveta pod tem pogojem, da družba na svoje stroške preloži kanal, ki vodi pod stavbinskim prostorom.

(Ljubljanska čitalnica) se preseli iz dosedanjih prostorov, v katerih je bila kakih 30 let, v nove prostore na Turjaškem trgu. Tem povodom je društvo predsinočnjim priredilo odhodnico z vojaškim koncertom.

(Štirinajst tatinskih ciganov vlovljenih.) Iz Središča se nam poroča: Dne 18. t. m. so žandarji v Spodnjem Medžimurju vlovili celi sereg ciganov, ki so že več časa kradli po okolici, ter doprinašali grozna hudodelstva. Dne 8. aprila t. l. so napadli n. pr. na poti iz Dobrave v Kotoribo dve ženski ter jima vzeli 57 gld. Ženski in kočijaža, ki ju je peljal, pustili so v krvi ležati. Žandarji so na to vlovili jednega starega cigana, ki je priznal, da ima še 40—50 tovarišev, kateri se že pet let žive od kraje in ropanja. Na to je zbral žandarski pomočnik iz Kaniže vse svoje žandarje ter obkolil cigane pri Letinju, kjer so se v gostih šumah skrivali. Ko so cigani žandarje zavohali, takoj so pobegnili, a štirinajst so jih itak vlovili in zvezali. Cigani govoré samo nemški in ciganski jezik. Strahovite reči so se izvedele od njih. Tako je na pr. jeden 30 let star izpovedal, da je lani pri Sv. Martinu umoril in oropal trgovca Rosenberga. Izročil je takoj žandarjem zlato uro in revolver, s kojim je trgovca ustrelil. Gotovo so ti cigani oropali tudi šmartinsko pošto. Obravnava bode baje trajala več tednov. Vsa tukajšnja okolica, posebno pa Medžimurje se veseli, da so prišli na sled tem rogoviležem. Dal Bog, da bi kmalu še ostale lopove polovili. — Po noči od dne 24. na 25. preminulo je središkemu posestniku Iv. Dečku iz bleva 7 dva meseca starih prascov. Morebiti je tudi to delo tatinskih ciganov.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) ni bilo še takih piruhov, kot letošnjo Velikonoč. Še-le pred malo leti v Ameriko odšli misijonar, čast. g. Josip Zalokar

omahujejo? Kaj bi bilo vzrok, da so možje, ki so bili svoje dni konservativnih načel, postali liberalci ali pa „divjaki!“ Jaz si to reč tako-le mislim. Skoraj gotovo mora biti to menjevanje nazorov posledica nekadašnjega navadnega zibanja. Kakor veste zdravniki pravijo, da ni to dobro, da bi možgančki v zibelki tako semtertje skakali. Kaj ko bi to res bilo?! Sedaj je to guganje močno iz navade prišlo, res, in tako smemo upati, da bode prihodnja generacija bolj stalnih dobrih načel. Do sedaj smo tudi navadno pisali sestavljajoč kak životopis: „Zibelka mu je tekla“ itd., kako pa poslej? „V kočijci se je vozil (če tudi razdropani) tam in tam.“

Zadnjič ste pisali, da so v Tacnu pod Šmarno goro stari ljudje. Je že res, a to ni nič posebnega. V naši fari jih toliko starost precej doživi. Sedaj so štiri osebe, katerim le po dve leti, ali še ne, manjka do 90. leta. Dva moška sta še krepka in bodeta, kar se slabosti tiče, še lahko v 20. stoletje gledala. Leta 1847 je pa dne 25. derembra umrl Jernej Zavašnik 101 leto star! V Podsmereki, nekadašnji šempeterski podružnici, je pa eden 355 let star! Pa res, seveda ne človek, ampak kelih. Kelih je majhen, kakor za igračo, in ima šestperesno precej stilizirano stojalec. Na stojalcu pa je vpisano: J†H†E†S†V†S M†A†R†A H†I†L†F 1537.

Iz Vipave, 28. aprila. Pisal bi — pa se skoraj bojim, ker bode moje moje pisanje zopet glas vpijočega v puščavi. Koliko se je že moledovalo, prosilo, da bi se kdo nas nesrečnih Vipavcev usmilil ter nam našo nadlogo povodnji odpravil. Naša gg. poslanca pojašnjevata sta prvi v deželnem, drugi v državnem zboru nujno potrebo čiščenja struge ter kazala na veliko škodo, ki jo prizadeva voda že tako obožanemu ljudstvu. Vse zastonj! — Ne, obljubilo se je mnogo, delali so se načrt za načrtom, za katere se je potrosilo toliko denarja, da bi se bilo s tistim zneskom že velik del struge iztrebil, toda načrti so ostali na papirju, mi Vipavci pa v vodi.

Izmoledoval je naš poslanec gosp. Lavrenčič predlanskim v deželnem zboru 10.000 gld. za prvi začetek. Kje in kdo zavira ta pričetek, mi ni znano, le toliko vem, da smo bili Vipavci tudi vkljub obljubljenim tisočakom v 14 dnevih že dvakrat v vodi in hrepeneče čakamo, da bi se nam prikazala mavrica upanja in bi nas povodenj več ne nadlegovala. Ali čakali, kakor se kaže, bomo še mnogo let, — morebiti do sodnjega dne.

Naj bi se oni gospodje, ki imajo našo osodo v rokah, potrudili gledat, kako škodo napravlja voda, kako so lepe senožeti s kamnom in peskom posute, vsa stanovanja v pritličju vlažna, in kako trpi zdravje in blagostanje prebivalstva, in ako imajo li količkaj srca za ubogega trpina, gotovo bi mu veselilo na pomoč hiteli; tako se pa dela z nami, kakor mačeha s pastorki. Ali smo mi Vipavci zaslužili to? Ali ne plačujemo redno, če tudi težko velike davke? Ali ne daje ravno vipavska dolina v primeri števila z drugimi okraji največ krepkih in zdravih sinov v vojske?

In temu vrlemu, Bogu in cesarju zvestemu ljudstvu, se ne prihiti na pomoč, vrže se mu k večjemu po mnogih prošnjah kakih par stotakov za popravo kake ceste, to pa je tudi vse. Vsled slabih letin, trtne uši in drugih nezgod blagostanje ljudstva peša, da se ne more več doma preživiti in se ga na stotine na tuje seli, kar se je v prejšnjih letih redkokrat zgodilo. Naš priden, delaven kmetič gleda z žalostnim pogledom v prihodnost in je zgubil nado boljših časov. Naj bi pomislili gospodje pri zelenih mizah, da je vipavskemu kmetu treba pomoči in sicer izdatne pomoči brez odloga, drugače bode nekda tako krasna lepa dolina zapuščena močvirnata puščava.

Še nekaj. Nekaj časa sèm pričel se je za davkoplačevalce nov red. Neki uradnik popoldne ne mara sprejemati davkov, tudi ne vzame za četrt leta, ampak hoče imeti skupaj za pol leta ali pa nič. Kako občutljivo je to za ubogega kmeta, posebno ako je po 2—3 ure oddaljen in prinese težko zaslužene krajcarje popoldne v davkarijo, pa jih ne vsprejmo in je prisiljen zopet drugi dan dopoldne dolgo pot delati. In vendar je zapisano pred davkarijo, da je do 4. ure popoldne uradna ura. Tudi je lažje kmetu na tri mesece, kakor na pol leta skupaj davek plačevati. Da je to istina, kar pišem, imam dokazov.

nam pošilja 333 gld. z določilom, naj kot ustanovnike vpišemo: „Gorjanski dom“, (zastopnik, prvomestnik ali njega namestnik), „Podholm“, vas pri Blejskem jezeru, (zastopnik v. duhovni predstojnik gorjanske župnije) in čast. g. Josipa Zalokarja, duhovnega pastirja v Ameriki. — Slovenski gg. gorški bogoslovci zopetno darujejo 100 gld. — Posestnik g. Marino Luxa pri Rojanu v Trstu postal nam je pokrovitelj ter vplačal 100 gld. — Hranilnica v Črni na Koroškem nam je naklonila 5 gld. in gosp. Fr. Praunseis ml., podružnični tajnik v St. Juriju ob južni železnici, nam je poslal lepo zbirko knjig. — Plemenitemu darovatelju tam za morjem, naši akademski mladini, najmlajšemu svojemu pokrovitelju in našim požrtvovalnim hranilnicam ter drugim prijateljem kličemo prisrčni: Bog plati! Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(V Gorici) je začel izhajati nov italijanski list „Il Rinnovamento“, ki ima namen pobijati prnapeo lahonstvo v goriškem mestu.

(Doslednost.) Goriška „Nova Soča“ piše v zadnji številki: „Pred 14 dnevi je magistrat stolnega mesta Ljubljane poslal uradno pismo nekemu slovenskemu županstvu v goriški okolici. Pismo je bilo nemško, zavitek je bil tiskan v nemščini, zadaj je pa stal pečat z nadpisom: „Stadtmagistrat der landesfürstlichen Hauptstadt Laibach“. Živelo središče cele Slovenije! Tako delamo Slovenci prostovoljno tlako tujstvu!“ — To je torej tudi jeden dokazov doslednosti v nedoslednostih, da govorimo z goriškim listom, radikalnih prvakov, ki zahtevajo dvojezične pečate pri sodiščih, a ne odpravijo enacih nedostatkov pri ljubljanskem magistratu, kjer imajo odločilno besedo.

(Patriotično delo.) Opaža se večkrat, da pri veselih in žalostnih dogodkih v naši vladarski hiši, ki vzbujajo splošno sočutje, občinstvo ne pozna dovolj sorodstva in pokolenja članov naše svetle vladarske hiše. To je c. kr. profesor na državnem učiteljskem v Kremsu, Fr. Schmidu, dalo povod, da je izdal rodovnik z naslovom „Genealogische Stammtafel des Allerhöchsten Kaiserhauses Habsburg-Lothringen.“ Tabela je osnovana po posebni ideji prof. Schmidu in je popolnem pregledna in umljiva. Od velike cesarice Marije Terezije (1708) do današnjega dne more se na tej tabeli najti vsako ime članov vladarske hiše ter tudi takoj poučiti se o sorodstvu in pokolenju. Moški člani so označeni z debelimi, ženski z tanjšimi črtami, mrtvi so črno, živi pa rdeče tiskani, vladarji so tiskani s primerjernimi okraski. Ta tabela je za vsakega jako zanimiva in poučljiva. „To delo naj prijazno vsprejmo povsod, kjer je doma ljubezen do cesarske hiše in domovina in kjer naj se ta ljubezen goji v kali!“ Tako konča pisatelj svoje priporočilo in to je tudi naša želja. Delo se dobiva pri prof. Fr. Schmidu v Kremsu po 80 kr., več skupaj po 60 kr.

(Akademično društvo „Slovenija“) priredi dne 2. maja svojo prvo redno zborovo sejo s sledečim vsporedom: 1. Čitanje zapisnika, 2. poročilo odborikov, 3. poročilo književnega odseka, 4. poročilo revizorjev, 5. volitve: a) predsednika, b) odborikov in namestnikov, c) revizorjev; 6. slučajnosti. Lokal: Kastner's Restauration „Zum Magistrat“, Lichtenfelsstrasse. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobro došli!

(Vojaško.) Višji štabni zdravnik tukajšnje vojaške bolnišnice, g. dr. J. Uriel, je imenovan načelnikom vojaške bolnišnice v Mariboru. Štabni zdravnik gospod dr. T. Orgelmeister, zdravniški načelnik 28. divizije, je premeščen v Ljubljano, na njegovo mesto pride dr. Fr. Stanek iz Zagreba.

Narodno gospodarstvo.

Znamenita kovina.

Ilovnata zemlja ni ugodna kmetijstvu. To vsakdo vé, a da hrani v sebi velike zaklade, to pa ni vsakemu znano. Lončarji in opekarji si sicer vedo dobro iskoriščevati ilovico, a razmerno je vender le malo, kar se je porabi za glinene izdelke. Koliko glin leži pod zemeljskim površjem, ne da bi jo marljiva roka obračala v prid človeštvu! Osobito pa obrtnikov čaka v tem obziru morda velikanski prevrat, o čemur danes niti ne sanjajo.

Zgodovina človeštva obsega že tri veke, a niti sedanji prosvetljeni vek se ni popel še do one višine, na kateri bi bistro oko spoznalo ona morda prav pripravna sredstva in našla spretna roka one pripomočke, s katerimi bi bilo možno iz ila izloče-

vati na lehak in nedrag način znamenito kovino „aluminij“. No — daleč menda nismo več, ko bodo tajnosti do zdaj še malo poznate kovine tako razkrite, kakor so nam v obče znana svojstva železne rude, kovanega in litega železa ter jekla in drugih kovin.

Učenjaki so že v začetku tega stoletja zasledovali to kovino. Bunsen in Davy sta izrekla mnenje, da ima glina v sebi posebne obstojne dele, katerih pa nihče ni poznal. Z elektriko sta skušala ilovico razkrojiti v njene obstojine, a ves trud je bil zaman. Še-le Wöhler-ju se je leta 1827. posrečilo, po kemičnem potu najti droben siv prašek, ki je kazal svojstva kovine nahajajoče se v ilovici, in ta kovina je bila aluminij. Skoro dve desetletji je Wöhler svoje poskuse nadaljeval in leta 1845 je kazal aluminij že v zrnicih. Zdjaj se je lahko dognalo, katera svojstva da kovina ima. Prepričali so se, da je posebno trdna, a vendar upogljiva, da se je rja ne loti in da je čudovito lehka.

Vse znane, za obrtnost najvažnejše kovine ne združujejo v sebi vseh teh svojstev, marveč odlikuje se vsaka posebej po kaki prednosti, v aluminiju pa nahajamo vse to združeno, da, celo z lesom moremo ga gledé njegove lehkote primerjati.

Ves učeni svet je bil vsled tega na nogah in vsakdo je videl sijajno bodočnost zagotovljeno novi kovini. Mislilo se je, da bode nova iznajdba izpodrinila železo, ko bi le mogoče bilo, aluminij v večjih množinah in ceneje pridelovati.

V tem obziru je storil korak naprej Francoz Deville, ki je našel največjo podporo pri francoski znanostni akademiji in pri cesarju Napoleonu III., kateremu je bil Deville tudi jako hvaležen, kajti podaril je njegovemu sinku „Lulu“ pozneje ponesrečenemu med Culukafri — klopotnico iz aluminija. To je bil prvi obrtni izdelek od nove kovine se vé da jako dragocen, kajti prvina, iz katere se je aluminij izdelal, je stala po 1.200 gld. funt, in za igračo trebalo se je tri funte natrija.

A vsled vstrajnosti Deville-a našla so se sredstva za ceneje izdelovanje in potem se je kilogram aluminija dobil že za 180 gld. Pridelana kovina je bila bela kakor srebro, ni rujavela, bila je lahka kakor jelovina, dala se je pod kladivom obdelovati, valjati, liti, variti pa ne, in kar pa je bilo največje vrednosti, to je bila neobčutnost za večino jedkih kislin.

Umevno je, da so se odslej kemiki prav marljivo skušali, kdo bode iznašel sredstvo, s katerim bi se čisti aluminij najceneje izdeloval. Francozka vlada je podjeto krepko podpirala, osobito v Salindres pri Alais-u, kjer so izdelovali novo kovino, ki se je kljub visoki ceni vendar dobro prodajala za napravo znanstvenih instrumentov, pri katerih se cena ne jemlje toliko v poštev.

Raznoterosti.

— Jovan Pavlovič Bivši črnogorski učni minister Jovan Pavlovič, ki je umrl na velikonočno nedeljo, bil je 1843. leta rojen v Karlovcih v Sremu in je dovršil narodno-gospodarsko fakulteto v Monakovem. V Genfu je bil sodelavec „Slobode“, katero je 1865. leta osnoval srbski emigrant Vladimir Jovanović. V Pančevu, kjer je bil Jovan Pavlovič profesor, je izdajal časopis „Pančevac“. Vesele dni tamošnjih Srbov, ko je dr. Polit bil prvokrat voljen za poslanca, je Pavlovič videl le iz ječe. V Zemunu je osnoval „Graničarja“, ki mu je nakopal mnogo pravih in kaznij, katere je prestal v Zemunu in Petrinji. V Belemgradu je ustanovil „Novo Srbijo“ in pa „Serbische Correspondenz“, ki je izhajala v nemščini. V Novem Sadu je bil sodelavec „Zastave“, Svetozorja Miletića. 1878. leta se je preselil v Oetinge, kjer je nekaj časa vredoval „Glas Črnogorca“. Bil je imenovan gimnazijskim ravnateljem, naposled pa učenim ministrom, in je črnogorsko šolstvo preustroji po evropskem uzoru. Knez ga je jako čislal.

— Rusini v Ameriki. V Zjedinjenih državah je začel izhajati rusinski tednik „Amerikanski ruski Vestnik“, ki je glasilo grškokatoliških bratovščin. Iz poslednje številke tega lista poizvemo, da je v Ameriki že 150.000 Rusinov, ki imajo 15 cerkvá in 13 duhovnikov.

— Vesela razstava otvori se drugi mesec v Parizu. Razstavile se bodo razne alkoholične pijače. Hkratu bodo razstavljeni razni sladčičarski izdelki. Predsednik razstavnega odbora je Paster, člani pa mnogi senatorji, poslanci in trgovci. Razstava bode trajala do konca oktobra.

— Zalostna statistika. Po uradnem poročilu je lani na Francoskem 71.000 ljudij zurolo, vseh zločinsev je pa bilo 247.000.

— Ogenj v gledališču. V velikem gledališču v Filadelfiji je 27. t. m. malo pred predstavo nastal ogenj. Igralci in občinstvo so drli proti izhodu. Neki mož si je z nožem delal pot. Šest igralcev je bajé mrtvih, 70 poslušalcev ranjenih. Več oseb je vsled opeklin oslepel. Škode je milijon dolarjev.

Telegrami.

Dunaj, 30. aprila. Cesarski namestnik Merveldt je dobil veliki križ Franc - Josipovaga reda.

Bern, 29. aprila. Poroča se, da je več državnih uradnikov dobilo od anarhistov pretilna pisma.

Benetke, 29. aprila. Mornarsko ministerstvo je ukazalo, da morajo delavci v arzenalu dne 1. maja delati; kdor ne pride na delo, bo odpuščen.

London, 30. aprila. „Times“ pišejo, da bode avstrijska vlada za uravnavo valute iskala manj posojila, kakor se je prvotno nameravalo, ter čestitajo na tem zaradi sočasnih finančnih težav v Rusiji, Italiji in južni Ameriki.

Umrli so:

27. aprila. Karol Janežič, mesarjev sin, 6 mesecev, Poljanska cesta 25, katar v črevih. — Neža Struss, hišna posestnica, 76 let, Lingove ulice 7, marasmus.

Tujci.

28. aprila.

Pri **Matiču**: Weber; Just s soprogo; Winkler, slikar; Sperling; vitez pl. Luschin, inženér; Vajda, uradnik; Hautz, Böck, Ivanković, Schneiphofer, Kollermann, Silberatem, trgovci. — Hekš, Zwacha, Reich, Gostinski, Schadek, Wagner, potovaleci, z Dunaja. — Hutter, Ranzinger s sinom iz Kočevja. — Stern, potovalec; Weinberger, trgovec iz Brna. — Bischal, trgovec, iz Prage. — Putzi, trgovec, iz Rovinja. — Eppinger, trgovec, iz Trsta. — Ogoreve, iz Konjic. — Koterš, z dun. Novega Mesta.

Pri **Stoma**: Rosenthal, potovalec; Hofman, trgovec, z Dunaja. — Micali Josip, državni uradnik, s soprogo; Martinolich, odvetnik, iz Trsta. — Preissler iz Gablonca. — Pecarić iz Sarajeva. — Spitz, trgovec, iz Brna. — Tulendi in Selka iz Celovca. — Ortner, trgovec, iz Monakovega. — Glücksmann, trgovec, iz Prage. — Hochsinger, trgovec, iz Gradca. — pl. Webern iz Zadra.

Pri **Južnem kolodvoru**: Schöller, tovarnar, z Dunaja. — Thaller, trgovski pomočnik, iz Idrije.

Pri **avstrijskem caru**: Antony, potovalec, z Dunaja. — Jeglič s Sela.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Motrine na 24 ur v m/h
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. jut.	730.5	8.2	sl. zapad	dež	7.30
29. 2. u. pop.	731.4	11.8	sl. svzh.		dež
9. u. zveč.	730.9	10.4	sl. szap.	oblačno	
Srednja temperatura 10.1°, za 0.9° pod normalom					

Tržne cene v Ljubljani

dne 30. aprila.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšeni-a. hktl.	7 80	Špeh povojen, kgr. . .	64
Rež,	6 —	Surovo maslo, „ . . .	70
Ječmen, „	4 51	Jajce, jedno „ . . .	2
Oves, „	2 80	Mleko, liter „ . . .	8
Ajda, „	6 20	Goveje meso, kgr. . .	62
Proso, „	4 71	Telečje „	58
Koruzo, „	4 80	Svinjsko „	64
Krompir, „	2 86	Koštrunovo „	40
Leča, „	10 —	Pišanec „	60
Grah, „	11 —	Golob „	20
Fizol, „	9 —	Seno, 100 kgr. . . .	1 96
Maslo, kgr.	86	Slama, „	2 40
Mast, „	66	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 60
Špeh svež, „	56	„ mehka, „	4 80

Poslano.*

„Narodovemu“ podlistkarju iz Kurje vasi.

Neki pismar, ki menda za velikonočne praznike ni imel ne plečeta ne hrena, skoval je za „Slov. Narod“ pismo iz Kurje vasi, misleč, si: Napišem pismo, vzbudim občudovanje ter si zaslužim poleg pisateljskega priznanja še nagrado za suho grlo. Kakor sklenjeno, tako storjeno!

Kurjevaškemu pismarju ne ugaja, da je mestni zastop nastanil mestno stražnico v hiši, katera ne stoji na javni poti. On misli, da se je ta stražnica ustanovila le z ozirom na prihodnjo dolensko železnico, dasi je bila že 4 ali 5 let stara misel, za Kurjo vas in bližnje predmestje ustanoviti tukaj redarsko stražnico.

Pismar še izpodtika tudi nad dobro vidnim napisom: „To ni javna pot“. Čudno, da je ta pismar oslepel že pri četrti besedi in ni videl še ostalega napisa: „Tod šez dvorišče smejo hoditi le isti, ki imajo v tej hiši opraviti“. Ta slepota dokazuje, da je pismar še jako mlad.

Nazivlja me slovenskega Iheringa, a sam se je od nemškega Iheringa prav malo naučil, kajti po napisu bi mogel razsoditi, da se Konstanciju Barabi ni treba bati tožbe zaradi motenja v posesti, če ga redarji po „nejavni poti“ pritresejo v stražnico. Čez vse čudno pa je, da se našemljeni kurjevaški pismar tako boji redarjev!

*) Za sestavke pod tem naslovom uredništvo ne prevzema nobene odgovornosti. Op. ured.

Pismar se tudi huduje, zakaj ne pustim 3 m. širokega in 18.50 m. dolgega prostora mej svojo in sosedno hišo za javno pot, češ, da je ulica preozka in prekratka. S tem pa iz nova potrjuje svojo mladost, ker ne vé, da je stara hiša do aprila 1887 imela veliko podstrešje za vozove, ki je segalo do polovice ulice. In vendar hoče najeti pisar meni očitati, da si prilasčam tuje zemljišče

Gotovo se je pisarju vsled praznega želodeca delala tema v glavi, ko je zapisal, da pazim po dnevu in po noči, da se mi ne godi kaka krivica. Dolžnost je pač vsakega, da varuje svoje blago in tuje v miru pušča.

K sklepu povabim g. pismarja v svojo hišo na stvaren razgovor, da poravnam krivico, če sem mu jo kdaj storil. Če pa tega ne stori, mu pa svetujem, naj si v prihodnje primernejšim potom zasluži velikonočno pleče in ne pisari takih budalostij.

Kurjava s, dné 24. aprila 1892.

Janez Borštnik.

M. RANTH, Ljubljana,

V veliki izberi novodošlih

umetnih cvetlic
in njihovih delov.

Šopki za altarje

iz umetnih cvetlic od 50 kr. do 5 gld. 226 3—3

Zagrinjala in čipke.

Anisette Excelsior.

Dietetični želodčni likér jako prijetnega okusa in zdravih lastnostij, **krepča želodec in pospešuje prebavljanje.** Zavžije se ga po jeden kozareček po vsaki jedi. — Steklenica 1/2 klg. 1 gld.

Curaçao Naturel.

Posebno dober dišeč likér za želodec z istimi zdravilnimi lastnostmi kakor „Anisette“, nareja se iz svežih „curaçao-pomoranc“. — Steklenica 1/2 klg. 1 gld. Prekupovalcem se dovoli nižja cena. Oba likérja sta za prekupovalce dobro blago, ker se more prodajati v vseh kavarnah, gostilnah in sladščičarjih.

Piccolijeva lekarna „Pri angelju“
v Ljubljani, Dunajsku cesti.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo. (1314) 12

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Primerna darila za Binkošti

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje **J. GEBÄ,**

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preč. duhovščino in sl. občinstvo na ogled svoje **velike izborne založne** najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, **stenskih ur z nihalom, ur s stojalom in ur budilno (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov** v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih **veržico, prstanov in uhanov.**

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfinejše nikelnate ure od gld. 3.80 do 6 —
„ srebne ure s ključem „ 7.50 „ 10.—
„ srebne remontoir-ure „ 7.50 „ 12.—
„ iste z dvojnimi oklepom „ 9.— „ 18.—
„ zlate ure za dame „ 16.— „ 35.—
„ zlate ure za gospode „ 24.— „ 130.—

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa poldrugo leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzle temu, da prodajem dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvrbo — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. 17-1 205 38 3

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije in zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(12) 30 zobozdravnik (2)
pri Hradeckega mostu I. nadstr.

Ivan Kregar,

pasar
in
izdelovatelj
cerkvenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta 3,
(zraven gostilne
pri zvezdi),

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in slav. cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno **pasarsko delalnico**,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih **cerkveno orodje**, kot: monštrance, ciborje, kelihe, tabernakeljne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strelovočne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštne prosto. 1592 (52—18)

Franc Stare,

sobni slikar.

v Ljubljani, na Bregu št. 2,

priporoča se slav. občinstvu in stavbenim podjetnikom za vsa v ta obrt spadajoča dela:

slikanje sob in dvoran, barvanje stopnic in hiš od zvonaj, slikanje cerkvâ itd.

Vsa dela izvršuje lepo, ukusno in po ceni. 217 3—3

Elegantne solnčnike

navadne vrste
nejše iz zanes-
blaga v največi
po čudovito
dobro poznata

Trpežno izdelane dežnike

in najelegant-
ljivo dobrega
izberi priporoča
nizkej ceni
tvrdka

L. Mikusch

213 6—2

15 Mestni trg v Ljubljani Mestni trg 15.

Naročila na **kostumne solnčnike, popravila in preoblačenja solnčnikov in dežnikov**, izvršujejo se najvestnejše in poceni. — Po pošti došla naročila sprejemajo in izvršujejo se točno proti povzetju.

Razprodajalcem so natančno razvrščeni ceniki franko na razpolago.

„Unio catholica“, društvo za vzajemna zavarovanja, na Dunaju, I., Bäckerstrasse 14,

koncesijonovano z razpisom visokega ministerstva z dné 28. februarija 1889. št. 2933.

Zavod zavaruje:

1. Cerkve in duhovska pa tudi proti priporočilu druga poslopja ter premičnine zoper škodo po požaru, streli in eksploziji;
2. zvonove proti prelomu ali razpoku.

Društvo sprejema tudi ponudbe za zavarovanje na življenje in proti nezgodam v različnih kombinacijah za prve avstrijske vzajemne zavarovalnice.

K obilnemu pristopu se najudaneje vabi. Podpisani glavni zastop, na katerega se je v vseh zavarovalnih zadevah blagohotno obračati, vsprejema vsa naročila ter daje vsa dotična pojasnila.

Zastopništva po deželi oddajajo se poštem in marljivim osebam, ki pa morajo biti priporočane vsled pravih določb po dotičnem gospodu župniku.

Zlasti usoja se opozarjati na „Unio catholica“, da je ona

jedino društvo v Avstriji, katero zavaruje cerkvene zvonove proti razpoku in prelomu.

Čisti dobiček društva je po čl. 35 društvenih pravil obračati v znižanje letne zavarovalnine ter v dobrodelne namene.

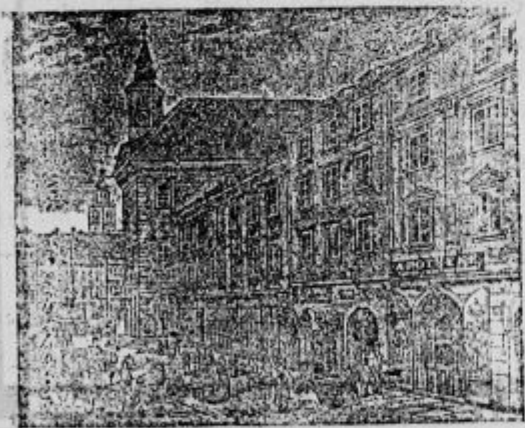
V teku 14 mesecev razpočilo je 11 pri „Unio catholica“ zavarovanih cerkvenih zvonov, kateri so se prelili, dodeljali in postavili v zvonike dotičnim občinam na društvene stroške.

„UNIO CATHOLICA“.

Glavni zastop

232 2—1

za Kranjsko, Primorsko, Južno Štirsko, Spodnje Koroško in Dalmacijo
v Ljubljani v hiši čč. gg. uršulink, Kongresni trg št. 17.

Za bolne in zdrave

je **najboljše hranilno sredstvo, silno potrebno za zdravje**, priznано od zdravnikov kot „izvrstno“ in od mnogih bolnikov s spričali najtopleje priporočena

Trnkoczy-Jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitok s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno pridejo zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri **Ubaldu pl. Trnkoczy-Ju**, lekarnarju v Ljubljani: na Dunaju imajo zalogo lekarnarji: **Viktor pl. Trnkoczy**, V. okraj, Hundsturmstrasse 113; **dr. Oton pl. Trnkoczy**, III. okraj, Radetzkyplatz 17; **Julij pl. Trnkoczy**, VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Graecu (Stajarsko) **Vendelin pl. Trnkoczy**, lekarnar; nadalje v vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd.

(1391) Prekupi imajo obilen rabat. (17)

Lastno izdelovanje!

Marija Podkrajšek,

Ljubljana, Spitalske ulice 9,

priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato izbero

šopkov in vencev

za razne cerkvene potrebščine, n. pr. pri **Šmarnicah**, o sv. Rešnjem Telesu, pri novih mašah, za **bandera** itd., v vseh velikostih, najprostejše in najfinejše vrste.

Vence za neveste in birmanke.

P. n. trgovcem priporočam svojo veliko zalogo na **debelo** ter zagotavljam **najnižjo ceno** s primernim popustom. 227 6—2

Lastno izdelovanje!

Svoji k svojim!

Najnižje cene!

Služba organista

se takoj oddá pri mestni farni cerkvi v Kostanjevici. Prosilci naj se oglašijo pisмено ali pa tudi ustno pri farnem uradu v Kostanjevici. 280 3—3

Vincenc Čamernik,

kamnosek,

v Ljubljani, Porne ulice 9,

se najljubše priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

kakor: altarjev obhajilnih miz itd.,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših obrisih prav lično iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihih spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljnega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred Vsemi svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

stavbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši.

157 6—6

Priporočilo zavoda za izdelovanje cerkvenih paramentov

Ludovika Kottala

na Dunaju, I., Rothenthurmstrasse, 23

kateri ima največjo zalogo in izbere liturgično predpisanih in izdelanih masnih plaščev, datmatik, pluvialov, banderov, baldahinov, velumov, monstranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, srečnikov, kadilnic, lestencev, perila itd. itd. — Tudi se dobé altarnje slike in križeva pota (oljnatobarvene slike), leseni kipi, božji grobi itd. po najnižji tovarniški ceni. 163 (12—8)

Ilustrovaní katalogi franco in zastoj.

3000 komadov v obratu.

Najboljši vseh zjamčen.

Ph. Mayfarth & Co.

Stroj za rezanje repe z nožnim stožcem, robkalnica za koruzo, mlinci za phanje in mečkanje. Specijalni mlinci za izdelovanje moke prostega koruznega phanja za konjsko krmo. Stroji za mečkanje krompirja. Stroji za rezanje krme, ki se gonijo z roko, geplom in parom. Drobilnik oljenenih tropin (preše). Parnica za krmo itd. Mlatilnice, ki se gonijo z roko in drugo silo. Čistilnica za žito.

PH. MAYFARTH & Comp. tovarna za stroje Dunaj 21, Taborstrasse 76.

Ceniki zastoj in franko. — Zanesljivi zastopniki se žaló.

45 10—9

Zalogo ima v Ljubljani gosp. ALBIN C. ACHTSCHIN.

Zobni zdravnik iz Berolina

univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 38 24—17

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (1419) 15

Razprodaja

Pozor!

Gospo-

dinje

Pozor!

(29) 30

V prodajalnici
Andr. Druškoviča

v Ljubljani,

Mestni trg št. 9/10

dobiva se po najnižji ceni

najboljša modrobela posteljenjena ploščevinasta

kuhinjska posoda

Tu dobiva se tudi vsakovrstno hišno in kuhinjsko orodje po najnižji ceni.

S tem ponuja se p. n. gospod nam prečast. duhovščini, gostilničarjem, predstojništvom bolnišnic itd. najboljše prilika svojo hišno in kuhinjsko orodje po ceni spopolniti ali pa si novo omisliti.

Cele kuhinjske oprave za neveste od gld. 15— do gld. 200—

Vnanja naročila izvrše se takoj.

Pozor!

Za neko tukajšnjo tiskarno nabira pri ljubljanskih gg. obrtnikih in trgovcih bivši knjigoveški pomočnik E. P. naročil za izvršitev tiskovin.

Poroča se nam pa, da dotičnik — ako se mu dozdeva primerno in vgodno — zatrjuje, da deluje za podpisano tiskarno. Vsled tega je upraviteljstvo primorano izjaviti, da ni nikogar pooblastilo v nabiranje naročil in je torej trditve agenta E. P. neistinita. Ob enem opozarjamo dotične kroge na toli nesolidno ravnanje, katero oškoduje tiskarski obrt sploh.

Najboljše in najceneje naročevanje tiskovin je neposredno pri tiskarni.

Agent-nestrokovnjak provzročuje tudi razne napake v tiskovinah, ker ni zmožen pojasniti tiskarni želje naročnikov. Posledica takemu posredovanju sta navadno zamera in obostranska škoda.

Velespoštovanjem

Upraviteljstvo „Katol. Tiskarne“
v Ljubljani, Valvazorjev trg 5.

Dunajska borza.

Dne 30. aprila.

Papirna renta 5%, 16% davka	95 gld. 65 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	95 „ 15 „
Zlata renta 4%, davka prosta	110 „ 95 „
Papirna renta 5%, davka prosta	101 „ — „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	998 „ — „
Kred tne akcije, 160 gld.	321 „ 75 „
London, 10 funtov strl.	119 „ 45 „
Napoleonond (20 fr.)	9 „ 48 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 64 „
Nemških mark 100	58 „ 45 „

Dne 29. aprila.

Ogerska zlata renta 4%	109 gld. 50 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 „ 50 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	140 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	141 „ — „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	184 „ — „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 „ 25 „
Zastavna pisma	4 1/2 „ 100 „ 50 „
Kreditne srečke, 100 gld.	190 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	62 „ — „

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. — kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ 40 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	22 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	63 „ — „
Windischgrazove srečke, 20 gld.	67 „ 60 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 „ 50 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2883	— „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	85 „ 50 „
Papirni rubelj	1 „ 24 „
Laskih lir 100	45 „ — „

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju,

I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercialne banke.

4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

150.000 goldinarjev

dobi se z jedno

kreditno promeso

à gld. 4 1/2 in 50 kr. kolek.

Žrebanje dne 2. maja.